

Аналітична записка № 13

Вересень 2016 року

Публічні закупівлі

Екологічний аспект публічних закупівель

ЗМІСТ

- [Екологічний аспект](#)
- [Положення Директиви стосовно екологічного питання](#)
- [Врахування екологічного аспекту під час публічних закупівель](#)
- [Підготовка](#)
- [Оголошення](#)
- [Відбір](#)
- [Тендерна комісія](#)
- [Умови контракту](#)
- [Contract management](#)
- [Додаткова інформація](#)

Публікується з дозволу Карен Гілл, голови програми SIGMA.

2 Rue André Pascal
75775 Paris Cedex 16
France

[електронна адреса: sigmaweb@oecd.org](mailto:sigmaweb@oecd.org)

Телефон: +33 (0) 1 45 24 82 00

Факс: +33 (0) 1 45 24 13 05

www.sigmaweb.org

Відповідальним за публікацію цих рекомендацій є генеральний секретар ОЕСР. Погляди, виражені у цьому документі, у жодному разі не можуть вважатися такими, що відображають офіційну позицію Європейського Союзу, і не завжди відображають погляди ОЕСР та його країн-членів чи країн-бенефіціарів, що беруть участь у програмі SIGMA.

Цей документ і будь-які карти, включені до нього, не суперечать статусу або суверенітету будь-якої території, не порушують міжнародні кордони і не змінюють назви будь-яких територій, міст і районів.

Екологічні міркування

Європейська стратегія 2020¹ визначає три пріоритетні напрямки розвитку:

- **розумний розвиток:** економічне зростання, основане на знаннях та інноваціях;
- **сталий розвиток:** просування більш ресурсозберігальних, екологічних і конкурентоспроможних напрямків;
- **інклюзивний розвиток:** сприяння розвитку економіки з високим рівнем зайнятості з метою створення соціальної та територіальної інтеграції.

Основні цілі сталого розвитку зосереджені на екологічних питаннях: підтримка декарбонізації всіх секторів економіки, сприяння адаптації до кліматичних змін, захист навколишнього середовища, просувати зберігання ресурсів і забезпечення енергетичної безпеки.

Поняття «екологічні міркування» не має чіткого визначення. Його можна краще зрозуміти на прикладах:

Приклади екологічних міркувань

- Мінімізація впливу проекту будівництва на навколишнє середовище *шляхом побудови тунелю замість дороги;*
- Стимулювати екологічні практики суб'єктів господарювання, вимагаючи від суб'єкта господарювання, який будує дорогу через у гарній місцевості, застосовувати спеціальні параметри з урахуванням особливостей навколишнього середовища;
- Підвищувати енергоефективність будівництва, вимагаючи, щоб архітектори розробляли план будівництва за найвищими стандартами енергоефективності;
- Знижувати відходи природних ресурсів, вимагаючи від суб'єктів господарювання переробляти і повторно використовувати- продукцію;
- Стимулювати розробку альтернативних джерел енергії шляхом *використання екологічних джерел енергії;*
- Знижувати вуглецевий слід шляхом придбання електричних транспортних засобів.

Публічні закупівлі є одним з ринкових інструментів досягнення цілей програми «Європа 2020». Замовники вже використовують публічні закупівлі для подальшого втілення цієї політики.

Основні питання розвитку закупівель:

- Які положення Директиви про державний сектор (Директива)² сприяють тому, щоб держзамовники втілювали екологічні міркування у процесі закупівель?
- Коли і як це можна зробити, якщо це дозволяє законодавство?

¹ [ЄВРОПА 2020. Європейська стратегія з розумного, сталого й інклюзивного розвитку.](#)

² Директива про публічні закупівлі у державному секторі 2014/24/ЄС від 26 лютого 2014 року.

Яку інформацію стосовно екологічних міркувань містить Директива?

У Директиві роз'яснюється, який внесок держзамовники можуть зробити до охорони навколишнього середовища і сприяння сталому розвитку, при цьому враховуючи ефективність затрат за контрактом.

Два можливі підходи:

По-перше, у Директиві викладені загальні обов'язки держав-членів (і замовників) із застосування необхідних заходів, щоб забезпечити діяльність у рамках державних суб'єктів господарювання замовлень, яка б відповідала обов'язкам у сфері охорони навколишнього середовища. Це спрямоване на забезпечення інтеграції до процедури публічних закупівель **вимог з охорони навколишнього середовища**.

Необхідно виконувати ці обов'язки, щоб роботи, що виконуються, і послуги, що надаються, відповідали законам, актам, постановам і рішенням як на національному рівні, так і на рівні Європейського союзу. Також ці обов'язки можуть бути зазначені у колективних угодах або положеннях міжнародного екологічного права, якщо такі норми і їхнє застосування відповідають законодавству ЄС³.

Контроль за дотриманням положень екологічного законодавства може здійснюватися на всіх відповідних етапах процедури закупівлі: при застосуванні загальних принципів відбору учасників та визначення переможця закупівельного конкурсу, при застосуванні критеріїв виключення та при застосуванні положень щодо неадекватно низьких ставок у тендерній пропозиції.

По-друге, Директива містить декілька ключових положень, які відносяться безпосередньо до способу врахування екологічних міркувань у процесі закупівель з метою **просування сталого розвитку**:

- **Технічні специфікації - екологічні характеристики:** Технічні специфікації можуть містити вимоги до діяльності або функціональних характеристик, які можуть включати й екологічні характеристики. Замовники можуть також використовувати детальні специфікації, які зазначені у європейських або міжнародних та інших екологічних маркуваннях, однак тільки за певних умов.
- **Умови діяльності у рамках контракту - сприяння втілення заходів з охорони навколишнього середовища:** Замовники можуть встановлювати спеціальні екологічні умови у зв'язку з діяльністю за контрактом, якщо:
 - Вони пов'язані з предметом контракту;
 - Вони зазначені в оголошенні про проведення конкурсу або у документації про закупівлі.

З метою покращення інтеграції екологічних міркувань до процедури закупівлі, держзамовникам дозволяється включати ці питання до умов контрактів на виконання робіт, постачання товарів або послуг, на будь-якій стадії їхнього життєвого циклу від видобутку сировини до утилізації. Замовники можуть включати екологічні питання до

³ Додаток X Директиви містить список міжнародних екологічних конвенцій: Віденська конвенція про охорону озонового шару, включно з Монреальським протоколом щодо речовин, що руйнують озоновий шар; Базельська конвенція про контроль за транскордонним переміщенням небезпечних відходів та їх утилізацією (Базельська конвенція); Стокгольмська конвенція про стійкі органічні забруднювачі (Стокгольмська конвенція про СОЗ); Конвенція про процедуру попередньої усвідомленої згоди на певні небезпечні хімічні речовини та пестициди в міжнародній торгівлі (ЮНЕП/ФАО) (Конвенція PIC) Роттердам, 10 вересня 1998 р. та три регіональні протоколи до неї.

пунктів контракту на виробництво, постачання товарів та торгівлю, навіть якщо такі питання не є частиною матеріальної сутності замовлених робіт, товарів або послуг.

Наприклад, держзамовники можуть встановлювати такі умови щодо охорони навколишнього середовища:

- У виробництві закуплених товарів не повинні використовуватися токсичні хімічні речовини;
- Замовлені послуги повинні надаватися із застосування енергоефективного обладнання;
- Пакування закуплених товарів повинно вироблятися з перероблених матеріалів.

Однак держзамовнику не дозволяється вимагати від учасників тендеру вже існуючої політики корпоративної екологічної відповідальності.

Крім того, суб'єкти господарювання, які приймають умови, не можуть бути виключені зі списку учасників, тільки через те, що державний замовник вважає, що суб'єкт господарювання не відповідає екологічним умовам.

- **Докази технічної спроможності суб'єкта господарювання - заходи з управління навколишнім середовищем:** У відповідних випадках (пов'язаних з технічною спроможністю), держзамовники можуть вимагати від суб'єкта господарювання заходів з управління навколишнім середовищем з метою довести його технічну спроможність щодо виконання умов державного замовлення на виконання робіт або надання послуг.

Якщо державні замовники вимагають надати сертифікати, складені незалежними органами, які підтверджують відповідність суб'єкта господарювання певним системам або стандартам екологічного менеджменту, вони повинні посилатися на Схему екологічного менеджменту та аудиту ЄС або на інші визнані системи екологічного менеджменту.

- **Екологічні характеристики як критерій визначення переможця закупівельного конкурсу:** Найбільш економічно вигідну тендерну пропозицію з точки зору держзамовника можна визначити на основі ціни або собівартості, використовуючи підхід на основі ефективності затрат, такий як калькуляція витрат протягом життєвого циклу, і може включати найкраще співвідношення ціни та якості.

У контексті найкращого співвідношення ціни та якості Директива встановлює невичерпний перелік критеріїв, на основі яких замовник може робити свій вибір найбільш економічно вигідної тендерної пропозиції. У цьому списку зазначені й «екологічні характеристики». Застосовані критерії повинні бути пов'язані з предметом контракту і давати держзамовнику необмежену свободу вибору.

Коли застосовується метод калькуляції витрати впродовж всього життєвого циклу, можуть бути враховані витрати на охорону навколишнього середовища, наприклад:

- витрати на завершення терміну служби (наприклад, витрати на збирання та переробку);
- витрати, пов'язані із зовнішніми екологічними факторами, що впливають на товари, послуги чи роботи впродовж їхнього життєвого циклу, за умови, що грошова вартість може бути визначена та перевірена (наприклад, вартість викидів парникових газів, викидів інших забруднюючих речовин та інші витрати на пом'якшення наслідків зміни клімату).

Інтеграція екологічних міркувань до процедури закупівель

Однією з проблем, яка часто виникає під час інтеграції екологічних міркувань до процедури публічних закупівель, є визначення екологічних критеріїв, оскільки члени комісії із закупівель не є експертами у цій галузі.

Підготовка

У Директиві міститься небагато спеціальної інформації щодо дій перед оголошенням конкурсу. Директива переважно надає інформацію щодо дій під час проведення процедури закупівель.

У цілому, Директивою на забороняється, щоб замовник застосовував екологічні міркування під час визначення покупки. Тому стратегічні рішення щодо закупівель можуть прийматися з урахуванням екологічних міркувань, якщо це не суперечить положенням Договору⁴ ЄС.

На практиці на етапі підготовки у держзамовника є можливість включити екологічні міркування, які можуть вплинути на всю процедуру закупівель. Такі можливості пов'язані з тим, що на підготовчому етапі:

- приймаються основні стратегічні рішення щодо закупівель;
- визначається предмет контракту;
- складається повідомлення про умови контракту;
- готуються загальні і технічні специфікації;
- складаються умови контракту.

Ці компоненти підготовки мають прямий вплив на подальші етапи, тож рішення, прийняті до початку проведення конкурсу, можуть мати великий вплив. Наприклад, якщо технічні специфікації вже підготовлені з урахуванням відповідних екологічних критеріїв, то такі критерії можуть бути включені до критеріїв відбору і вплинути на рішення про визначення переможця конкурсу.

Визначаючи предмет контракту й обираючи відповідну назву, держзамовник може повідомити учасників ринку про свої цілі (наприклад, енергоефективні комп'ютери, використання альтернативних джерел енергії, екологічні будівлі, екологічні клінінгові засоби).

Повідомлення про критерії Екологічних публічних закупівель (GPP) ЄС:

Такі критерії були розроблені з метою сприяти включенню екологічних вимог до документації із закупівель. Ці критерії спрямовані на досягнення балансу між екологічною діяльністю, врахуванням затрат, доступності на ринку і простоти перевірки. Державні замовники можуть обрати, відповідно до своїх потреб, чи вони будуть застосовувати під час процедури закупівель всі критерії чи тільки деякі з них.

Наразі критерії Екологічних публічних закупівель ЄС застосовуються у таких секторах економіки:

- папір для копіювання і графічних робіт

⁴ Договір про функціонування Європейського Союзу, консолідована версія Договору про функціонування Європейського Союзу, *Офіційний журнал Європейського Союзу*, С 326, 26 жовтня 2012 року. У цій аналітичній записці про закупівлі цей Договір іменується «TFEU» або «Договір».

- клінінгові послуги і миючі засоби
- офісне обладнання
- будівництво
- транспорт
- меблі
- електрика
- продукти харчування і кейтеринг
- текстильна промисловість
- продукти і послуги для садівництва
- електричне та електронне обладнання у галузі охорони здоров'я
- обладнання для візуалізації
- сантехніка
- споруди для очищення стічних вод
- водонагрівачі
- унітази та пісуари
- панелі для стін
- комбіноване виробництво тепла і енергії
- будівництво доріг і дорожні знаки
- вуличне освітлення і світлофори
- внутрішнє освітлення

Детальну інформацію про критерії GPP можна знайти на сайті ⁵.

До початку процедури закупівель варто отримати консультацію з питань ринку щодо технологій або рішень, які можуть вплинути на досягнення екологічних цілей. Дивіться аналітичну записку про публічні закупівлі № 32 програми SIGMA - *Ринковий аналіз, попередні консультації з питань ринку і попередня участь кандидатів/учасників тендеру.*

Коментар щодо Оцінювання впливу на навколишнє природне середовище:

Для деяких видів публічних і приватних проектів необхідно провести Оцінювання впливу на навколишнє середовище (ОВНС) Це зобов'язання встановлюється не у директивах про проведення публічних закупівель, а у Директиві 2011/92 ЄС (Директива про оцінювання впливу на навколишнє середовище).

Якщо проект підпадає під дію Директиви про ОВНС, держзамовник повинен провести оцінювання завчасно, щоб уповноважений орган мав всю відповідну інформацію, яка дозволить йому прийняти рішення, усвідомлюючи вплив на навколишнє середовище. цього рішення.

⁵ http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

За Директивою про ОВНС типи проектів, що підлягають оцінюванню, можуть включати, наприклад, нафтопереробні заводи, електростанції, установки для утилізації відходів в аеропортах та інші великі інфраструктурні проекти.

Втілення ОВНС може впливати на предмет контракту та/або на положення про діяльність.

Детальну інформацію про Директиву про ОВНС можна знайти на сайті ⁶.

Оголошення

Держзамовнику важливо заздалегідь визначити, чи потрібно включати екологічні міркування в процес закупівель, і якщо так, то яким чином. Якщо державний замовник бажає використати такі міркування, він повинен заздалегідь посилатися на них в оголошенні про конкурс та/або в документації про закупівлю. Якщо він цього не зробить, він не зможе враховувати ці міркування на пізнішому етапі. Наприклад:

- Потрібно чітко і ясно описати вимоги до учасників закупівельної процедури. Якщо, наприклад, держзамовник вимагає будувати дорогу з тунелями, а не врізану до схилу пагорба, ця вимога повинна бути включена в опис контракту і зрозуміла для економічних операторів.
- Якщо держзамовник вимагає використання екологічно чистих технологій, то цю вимогу необхідно передбачити в оголошенні про конкурс.
- Необхідно визначити мінімальний набір специфікацій, яким повинні відповідати тендерні пропозиції.
- Особливі умови контракту мають бути зазначені в документації про закупівлю.
- Якщо держзамовник використовує екологічні параметри як критерії визначення переможця, це повинно бути зазначено в оголошенні про конкурс або в документації про закупівлю.

Відбір

Після оголошення конкурсу держзамовник отримує запити і тендерні пропозиції від суб'єктів господарювання, які бажають взяти участь у процедурі закупівель. Держзамовник проводить процедуру закупівель з метою визначення суб'єктів господарювання, з якими укладатиме контракт, за умови, що переможець тендеру не буде виключений відповідно до підстав виключення та відповідатиме критеріям відбору, встановленим замовником.

Виключення: Згідно з Директивою, екологічні критерії є обов'язковими підставами для виключення суб'єктів господарювання з конкурсу. До обов'язкових підстав відноситься виключення за неналежну професійну поведінку або за грубі етичні порушення, що може також застосовуватися і до екологічних міркувань. У цьому контексті замовники мають можливість виключити суб'єктів господарювання, які виявилися ненадійними через порушення екологічних зобов'язань.

Відбір найкращих кандидатів: Директива встановлює вичерпний перелік критеріїв відбору, які може використовувати держзамовник для відбору економічних операторів. Існують певні обмеження щодо того, наскільки можна використовувати екологічні критерії відбору. Згідно з Директивою і судовою практикою:

⁶ <http://ec.europa.eu/environment/eia/>

- Перелік критеріїв відбору вичерпний, тобто його не можна розширювати.
- Це вузький і обмежений перелік критеріїв, який не залишає можливостей для інтерпретації.
- Оцінювання, засноване на критеріях відбору, може стосуватися лише здатності учасника тендеру виконати конкретний контракт, який є предметом закупівлі.

Дуже мало ймовірно, що екологічні міркування можуть бути включені до розгляду «економічного та фінансового становища учасника». Тому у більшості випадків екологічні міркування можуть бути використані як підстава для не обрати конкретного учасника тендеру, якщо ці міркування можна вважати такими, що впливають на «технічні знання та/або професійні здібності» учасника тендеру.

Дозволяється запитати учасника закупівельної процедури про інформацію щодо особливих обставин, наприклад, щодо його досвіду в:

- Управлінні небезпечними відходами стосовно контракту про утилізацію відходів;
- Проектування будівель згідно з високими екологічними стандартами стосовно контракту про надання архітектурних і проектувальних послуг;
- Поводження з демонтажем й утилізацією азбесту стосовно контракту про ліквідацію будівель.

Для отримання більш детальної інформації дивіться аналітичну записку про публічні закупівлі програми SIGMA № 7 - *Відбір суб'єктів господарювання*.

Оцінювання тендерних пропозицій

Держзамовник оцінює отримані тендерні пропозиції і визначає переможця конкурсу.

Тендерна пропозиція повинна відповідати специфікаціям, які встановлює державний замовник, включно з вимогами до охорони навколишнього середовища. Якщо тендерна пропозиція не задовольняє всім вимогам і характеристикам, її вважають невідповідною.

Норми маркування: Маркування (або еко-маркування) можуть використовуватися під час публічних закупівель для специфікацій або на етапі визначення переможця як основа для екологічного критерію, так і для перевірки.

Держзамовники можуть вимагати специфічного маркування як доказу, що роботи, послуги або товари відповідають визначеним характеристикам, у випадку якщо виконані всі умови, наведені нижче:

- Вимоги маркування стосуються тільки критеріїв, які пов'язані з предметом контракту і можуть бути використані для визначення характеристик робіт, товарів або послуг, які є предметом договору.
- Вимоги до маркування ґрунтуються на критеріях, які можуть бути об'єктивно перевірені за повної відсутності дискримінації.
- Маркування встановлюються шляхом відкритої та прозорої процедури, у якій можуть брати участь усі відповідні стейкхолдери, включно з державними органами, покупцями, соціальними партнерами, виробниками, дистриб'юторами і неурядовими організаціями.
- Маркування доступні для всіх зацікавлених сторін.
- Вимоги до маркування встановлюються третьою стороною, через яку суб'єкт господарювання не може здійснювати вплив на прийняття рішень.

Державні замовники, які потребують спеціального маркування, повинні прийняти всі маркування, що підтверджують, що роботи, товари або послуги відповідають вимогам еквівалентного маркування.

Якщо суб'єкт господарювання не має можливості у встановлені строки отримати специфічне маркування, зазначене замовником або еквівалентне маркування з причин, що від нього не залежать, замовник повинен прийняти інші докази, наприклад, технічний паспорт від виробника або звіт про випробування від визнаної організації.

Критерії визначення переможця конкурсу: Обираючи переможця конкурсу, замовник повинен визначити найбільш економічно вигідну тендерну пропозицію. На етапі планування закупівель держзамовник приймає рішення, як визначити найбільш економічно вигідну тендерну пропозицію. Держзамовник встановлює, чи переможець буде визначений за критерієм 1) тільки найкращої ціни, 2) собівартості або 3) найкращого співвідношення ціни та якості. Критерій визначення переможця повинен міститися в оголошенні про конкурс.

Екологічні міркування можна включати до умов тендеру, де переможець визначається тільки на основі ціни, шляхом включення відповідних вимог до технічних специфікацій та умов контракту. Оскільки ціна є єдиним критерієм, немає можливості включати критерії, що стосуються екологічних міркувань.

Якщо екологічні вимоги офіційно включені до технічних специфікацій, то повинен бути чіткий зв'язок з предметом контракту. Також можна використовувати всі або деякі технічні специфікації як критерії визначення переможця конкурсу. У цьому випадку держзамовник пропонує визначити переможця конкурсу на основі найкращого співвідношення ціни та якості, таким чином отримуючи більше можливостей для інтеграції екологічних міркувань. Такі критерії дозволяють проводити порівняльний аналіз операційного рівня кожного з учасників з точки зору предмету контракту, як зазначено у технічних специфікаціях.

Директива містить невичерпний ілюстративний перелік критеріїв оцінювання тендерних пропозицій, у якому також є і згадка про екологічні параметри. Замовник на свій розсуд може обирати критерії для застосування.

Однак таке право не є необмеженим. Усі критерії визначення переможця конкурсу, пов'язані з екологічними міркуваннями, що використовуються для вибору найкращого співвідношення ціни та якості, повинні відповідати чотирьом умовам: Критерії визначення переможця конкурсу:

- повинні бути пов'язані з предметом контракту;
- підлягають спеціальній та об'єктивній калькуляції;
- повинні бути оголошені і повідомлені заздалегідь;
- Поважати законодавство ЄС і відповідати фундаментальним принципам рівного поводження, прозорості й відсутності дискримінації .

Критерії визначення переможця конкурсу повинні відрізнятися від критеріїв відбору.

Врахування всіх витрат впродовж життєвого циклу продукції також можна ефективно використовувати для просування екологічних міркувань. Наприклад:

- **Зберігання коштів на використанні води й енергії** - під час проектування енергоефективних будівель первинні витрати на будівництво можуть бути вищими, але впродовж життєвого циклу витрати на утримання такого будинку будуть нижчими за традиційний будинок завдяки ізоляції, системі циркуляції повітря у порівнянні з кондиціонуванням, а також використання дощової води.

- **Врахування зовнішнього ефекту** - екстерналії (зовнішній ефект) є компенсацією, яку сплачує не підприємство, що забруднює навколишнє середовище або користувачі їхньої продукції, але ці збитки несе суспільство загалом. Такий підхід може бути застосований, коли зовнішні витрати пов'язані з виконанням умов контракту й у той самий час витрати несуть прямі споживачі продукції або послуг.

Методи, які застосовують замовники при оцінювання витрат, що відносять на рахунок екологічних екстерналій, повинні бути визначені заздалегідь в об'єктивний спосіб без дискримінації, і повинні бути доступними для зацікавлених сторін.

Аномально низька цінова пропозиція: Згідно з Директивою, замовник має право відмовитися від аномально низької цінової пропозиції. Спочатку замовник повинен зробити запит у письмовій формі щодо складових такої тендерної пропозиції, які він вважає релевантними. Якщо учасник тендеру не може надати достатніх пояснень, замовник має право відмовити йому у розгляді пропозиції.

Відмова обов'язкова у випадках, коли замовник визначає, що аномально низька ціна або собівартість є результатом невідповідності обов'язковим положенням законодавства ЄС про навколишнє середовище (або національного законодавства, що співвідноситься з законами ЄС).

Умови контракту

Умови контракту можуть включати положення про виконання контракту, які використовуються для визначення способу його виконання.

У Директиві зазначено, що державні замовники можуть викладати особливі умови щодо виконання контракту, за умови що вони:

- пов'язані з предметом контракту;
- зазначені в оголошенні про тендер або у документації про закупівлі;
- у них відсутня пряма чи непряма дискримінація.

Умови контракту, що регулюють його виконання, можуть, наприклад, включати екологічні міркування.

Обмеження на використання певних умов у процедурі закупівель: Умови контракту не повинні маскуватися під технічні характеристики, критерії відбору чи критерії оцінювання; той, хто отримує тендер, повинен відповідати умовам з моменту початку дії контракту.

Умови контракту повинні бути чітко визначені, щоб економічні оператори, які подають свої пропозиції, були обізнані про свої обов'язки та були здатні відповідним чином визначати ціну.

Під час проведення процедури закупівель необхідно вимагати докази відповідності умовам контракту. Суб'єкти господарювання повинні приймати умови, щоб змагатися за контракт.

Умови контракту слід застосовувати уважно, з урахуванням витрат і переваг, пов'язаних з ними.

Приклади можливих контрактів з умовами, що включають екологічні міркування:

- Договір на виконання робіт з будівництва нової офісної будівлі, який включає умову контракту, що вимагає застосування контейнерів багаторазового використання для транспортування матеріалів на будівельний майданчик, а

також зменшення утворення відходів на місці та підвищення рівня переробки матеріалів;

- Договір на клінінгові послуги, де вимагається використання індикаторів дозування для очисних засобів та переробка упаковки підрядником, де це можливо;
- Договір на поставку паперу для копіювального апарату, який вимагає доставки певними партіями, щоб звести кількість поставок до мінімуму, а також поза часу-пік, щоб зменшити споживання бензину транспортними засобами.

Управління контрактом

Важливою частиною управління контрактами є моніторинг, спрямований на контроль за правильним виконанням контракту. Ретельна розробка специфікацій та умов контракту з метою інтеграції екологічних умов є виправдане, тільки якщо замовник не перевіряє, чи виконуються ці вимоги, і не вживає заходів, якщо встановлює, що вимоги не виконуються.

Виконання зобов'язань у сфері екологічного права як підрядником, так і його субпідрядниками має забезпечуватися відповідними діями з боку компетентних національних органів, таких як агенції з охорони навколишнього середовища, у межах їх обов'язків та повноважень.

Комунальні послуги

Значною мірою ті самі правові норми застосовуються як у Директиві про публічні закупівлі у державному секторі, і у Директиві про комунальні послуги.⁷ Ці директиви мають багато подібних положень. Суд Європейського Союзу схильний застосовувати однакове тлумачення як до замовників у державному секторі, так і до замовників у комунальному секторі.

Основна відмінність пов'язана з правилами щодо виключення та відбору суб'єктів господарювання, де положення Директиви про комунальні послуги є набагато менш детальними та менш директивними, ніж положення Директиви про публічні закупівлі у державному секторі.

Яку інформацію стосовно екологічних міркувань містить Директива про комунальні послуги? Директива про комунальні послуги містить ряд положень, які конкретно стосуються включення екологічних міркувань у процес закупівель. Ці положення значною мірою відображають положення Директиви про публічні закупівлі у державному секторі. Деякі ключові відмінності викладені нижче.

Відбір

Відбір учасників тендеру: Директива про комунальні послуги не встановлює вичерпного переліку критеріїв, які використовуються для відбору учасників. Це дуже відрізняється від Директивою публічні закупівлі у державному секторі, яка містить детальний та вичерпний перелік критеріїв, які можна використовувати, та інформацію, яку можна запитувати.

Відповідно до Директиви про комунальні послуги, замовники зобов'язані при виборі економічних операторів використовувати «об'єктивні правила та критерії». Ці об'єктивні правила та критерії мають бути доступними для зацікавлених суб'єктів господарювання. Таким чином, держзамовники, ймовірно, мають більшу гнучкість щодо включення екологічних міркувань на цьому етапі закупівель, за умови, що критерії стосуються предмету контракту та здатності суб'єкта господарювання виконати конкретний контракт, який є предметом закупівлі. Правила та критерії також не повинні порушувати принципи Договору.

Ті самі принципи застосовуються до відбору суб'єктів господарювання для участі в кваліфікаційних системах.

Підстави для обов'язкового виключення: Замовник, який є державним органом, повинен дотримуватися положень, які вимагають обов'язкового виключення суб'єктів господарювання, якщо їх визнають винними в певних злочинах, таких як участь у злочинній організації, корупція, шахрайство, відмивання грошей, терористичні дії, використання праці дітей та інші форми торгівлі людьми. Як в Директиві про державний сектор, так і в Директиві про комунальні послуги підстави для обов'язкового виключення не включають конкретно екологічні питання.

З іншого боку, замовники, які не є державними органами, не зобов'язані виключати учасників зі списку учасників в процесі закупівлі відповідно до вищезазначених положень.

Підстави для необов'язкового виключення: Усі держзамовники можуть вирішити виключити учасників на необов'язкових підставах, але вони не зобов'язані це робити. Необов'язкові підстави включають неналежну професійну поведінку або серйозні порушення, тож замовники мають можливість виключити суб'єктів господарювання, які виявилися ненадійними через порушення ними екологічних зобов'язань.

Оцінювання тендерних пропозицій

На етапі планування закупівель замовник вирішує, яким чином він укладатиме контракт на основі найбільш економічно вигідної тендерної пропозиції. «Найбільш економічно вигідна тендерна пропозиція» визначається так само, як і в Директиві про державний сектор, і містить посилання на екологічні аспекти.

Критерій визначення переможця повинен міститися в оголошенні про конкурс.

Коли застосовується кваліфікаційна система, від замовника вимагається запросити учасників тендеру, оголосивши про конкурс. Той самий принцип застосовується під час використання критеріїв оцінювання тендерних пропозицій.

⁷ Директива про публічні закупівлі 2014/25 ЄС 2014 року для постачальників води, електроенергії, транспорту і поштових послуг і зміни до Директиви 2004/17 ЄС 2004 року від 26 лютого 2014 року.

Додаткова інформація

Публікації

Посібник з проведення публічних закупівель – Модуль C5, SIGMA (2015), OECD Publishing, Paris, <http://www.sigmaweb.org/publications/public-procurement-training-manual.htm>

Аналітичні записки про публічні закупівлі

<http://www.sigmaweb.org/publications/key-public-procurement-publications.htm>

SIGMA (2016), аналітична записка № 7 - *Відбір суб'єктів господарювання*, OECD Publishing, Paris,

Інші джерела

Вебсайт Екологічних публічних закупівель: Green Public Procurement
http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm